

Protokół

29. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 24. lipca 1880.

Początek o godzinie 10. minut 15 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów: 113.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 27. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu, a protokół z 28. posiedzenia będzie odczytany przed zamknięciem sesyi.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwoleniu gminie Sokołowa powiatu kolbuszowskiego, na pobór opłat gminnych od nafty w obręb gminy sprowadzanéj i w gminie spotrzebowanéj z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiém o zezwolenie gminie Sokołowa na pobór opłat gminnych od nafty w obręb gminy sprowadzanéj i w niéj spotrzebowanéj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiém, ustanawiam co następuje:

Na pokrycie wydatków gminnych i szkolnych pozwala się gminie Sokołowa powiatu kolbuszowskiego pobierać w latach 1881, 1882, 1883, 1883, 1884, 1885 i 1886 opłaty gminne od nafty w obręb gminy sprowadzanéj i w gminie spotrzebowanéj w wysokości 1 (jednego) ct. od każdego kilogramu.

Powyższy projekt do ustawy przyjęto bez rozprawy w drugiem czytaniu a uchwalwszy trzecie czytanie bez czytania uchwalono projekt ustawy w 3. czytaniu.

Sprawozdawca p. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwoleniu pięciu gminom powiatu rawskiego na pobór wyższych dodatków do podatków z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić projekt następującej uchwały:

Uchwała.

Na pokrycie wydatków gminnych i szkolnych zezwala się gminom Lubycza, Bełzec, Korezmin, Staje i Tarnoszyn powiatu rawskiego pobierać w latach 1880 i 1881 dodatki do podatków bezpośrednich (bez dodatku nadzwyczajnego) w następującej wysokości:

Gminie Lubycza	68 (sześćdziesiątośm) %.
„ Bełzec	66 (sześćdziesiątsześć) %.
„ Korezmin	68 (sześćdziesiątośm) %.
„ Staje	55 (pięćdziesiąt pięć) %.
„ Tarnoszyn	82 (osmdziesiątdwa) %.

Izba uchwała wniosek powyższy bez rozpraw.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie gminie miasta Brodów prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych, piwa i miodu i o udzielenie rękojmi kraju do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 120.000 zł.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące projekta do ustaw:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o poręczeniu przez kraj pożyczki przez gminę miasta Brody do wysokości 120.000 zł. zaciągnąć się mającej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art.

Kraj poręcza pod warunkami niżej wyszczególnionymi pożyczkę mającą się zaciągnąć przez gminę miasta Brody na zakupienie prawa propinacyi od właściciela dóbr Brodów z przyległościami do wysokości 120.000 zł. w. a. w gotowiznie.

Art. II.

Warunki pożyczki i plan amortyzacyi ułoży Rada gminna miasta Brody w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a pożyczka może być zrealizowaną dopiero za przyzwoleniem Wydziału krajowego, jeżeli tenże uzna bezpieczeństwo zwrotu za dostateczne.

Art. III.

Fundusze przez pożyczkę uzyskane mają być użyte wyłącznie na zapłacenie ceny kupna właścicielowi dóbr Brodów za nabyte na rzecz gminy miasta Brody prawo propinacyi w gminie miasta Brodach pod kontrolą Wydziału krajowego.

Art. IV.

Wszelkie koszta tyżące się zaciągnięcia, użycia i spłaty pożyczki, ponosi gmina miasta Brody.

Art. V.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie jednocześnie z ustawą zezwalającą gminie miasta Brody na pobór opłat od napojów spirytusowych, od piwa i miodu przez czas trwania prawa propinacyi.

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zezwalająca gminie miasta Brody na pobór opłat od napojów spirytusowych, od piwa i miodu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Brody zezwala się pobierać na pokrycie potrzeb gminnych a w pierwszym rzędzie na umorzenie pożyczki w kwocie 120.000 zł. w a. w celu zakupna prawa propinacyi zaciągnąć się mającej — przez czas trwania propinacyi w królestwie Galicyi od niżej poszczególnionych napojów w obrębie gminy miasta Brody wyrabianych lub także sprowadzanych i w obrębie gminy tegoż miasta spotrzebowanych, następujące opłaty:

- 1) od jednéj litry spirytusu do włącznie 80 stopni według sto-dzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12 R. po 16 centów;
- 2) od jednéj litry spirytusu wyżej 80 stopni według sto-dzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12 R. po 20 centów;
- 3) od jednéj litry rumu, rozolisu, araku, ponczowéj esencyi i słodzonych napojów wszelkiego rodzaju bez względu na wysokość stopni po 20 centów;
- 4) od jednéj litry piwa 3 centy;
- 5) od jednéj litry miodu po 6 centów.

Art. II.

Do uiszczania tój spłaty obowiązani są wszyscy, którzy w artykule I. poszczególnione napoje dla konsumeyi miejscowój wyrabiają lub sprowadzają bądźto na sprzedaż bądź na własny użytek.

Opłata ta jednak nie może obciążać ani produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. III.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie jednocześnie z ustawą o poręczeniu przez kraj pożyczki przez gminę miasta Brody do wysokości 120.000 zł. a. w. zaciągnąć się mającój.

Marszałek oznajmia, że obydwa projekty do ustaw są w ścisłym związku, otwiera więc ogólną rozprawę nad obiema ustawami.

P. Popiel Paweł czyni zastrzeżenie, aby uchwałami w tój sprawie powziąć się mającymi nie została przesądzona sprawa osady jurydyki.

W ogólnój dyskusyi przemawia p. Krukowiecki i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad wnioskiem Wydziału krajowego w sprawie udzielenia gminie miasta Brodów prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych, piwa i miodu i o udzielenie rękojmi kraju teźże gminie do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 120.000 zł. a. w. przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Wniosek ten dostatecznie poparto.

Przemawia p. Zuker.

Na wniosek p. Maxa uchwalono zamknięcie dyskusyi, poczem przemawia p. Abrahamowicz czyni wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przystępuje do rozpraw nad wnioskiem Wydziału krajowego w sprawie udzielenia gminie miasta Brodów prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych, piwa i miodu, wniosek zaś Wydziału krajowego o udzielenie rękojmi kraju teźże gminie do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 120.000 zł. w. a. odesłać do Wydziału krajowego z poleceniem, ażeby przed rozprawami rozdane zostało drukowane sprawozdanie o tym przedmiocie.

Pod względem formalnym daje wyjaśnienia Marszałek i przemawia p. Henryk Wodzicki, poczem Izba odrzuca wnioski odraczający p. Abrahamowicza.

Pod względem formalnym przemawiają: p. Henryk Wodzicki, sprawozdawca p. Smolka, p. Bartmański i p. Potocki.

Po odrzuceniu wniosku dopuszczenia wszystkich mowców do głosu zapisanych, przemawiają p. Hausner jako generalny mowca za wnioskami Wydziału krajowego, a p. Krukowiecki przeciw tym wnioskom. Po przemówieniu sprawozdawcy p. Smolki i p. Wodzickiego Henryka co do formalności, p. Krukowiecki modyfikuje swój wniosek przejścia do porządku dziennego ograniczając go tylko co do projektu ustawy o udzieleniu gminie miasta Brodów rękojmi kraju teźże gminie do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 120.0000 zł. w. a., który to wniosek przejścia do porządku dziennego nad projektem ustawy gwarancyjnój Izba uchwała.

Wobec tój uchwały sprawozdawca p. Smolka cofa imieniem Wydziału krajowego projekt do ustawy o udzielenie gminie miasta Brodów prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych, piwa i miodu i wnosi przejście do porządku dziennego nad petycją miasta Brodów.

P. Bartmański podnosi wniosek Wydziału krajowego co do projektu tój ustawy. W rozprawie nad tą ustawą przemawia p. Zucker — a po zamknięciu rozprawy przemawiają p. Rapoport, p. Abrahamowicz i p. Badeni, a dla sprostowania faktu p. Zucker i Badeni, wreszcie sprawozdawca p. Smolka.

Wniosek przejścia do porządku dziennego nad petycją miasta Brodów odrzucono; poczem p. Smolka składa referat a obejmuje go wnioskodawca p. Bartmański.

P. Potocki wnosi odroczenie tój sprawy i postawienie go jako pierwszego przedmiotu porządku dziennego po przerwie.

Wniosek ten Izba uchwała.

Marszałek czyta następujący wniosek naglący p. Golejewskiego:

Na dniu 7. b. m. uchwalił Wysoki Sejm wniosek treści następującej:

- 1) Sejm wybierze deputacją celem zaniesienia prośby do Najjaśniejszego Pana w czasie pobytu Najjaśniejszego Pana w naszym kraju, aby zamek krakowski na Wawelu na rezydencją monarcha przeznaczyć raczył.
- 2) Deputacya ma się składać z Marszałka krajowego i pięciu członków przez Sejm wybranych. Dodatkowo do powyższój uchwały czynię wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Deputacya powyższa ma się składać z Marszałka krajowego i siedmiu członków przez Sejm wybranych.

Wybór dalszych dwóch członków tój deputacyi przedsięwzięty będzie na dzisiejszém posiedzeniu.

P. Golejewski wnosi przystąpić zaraz do drugiego czytania.

Po uchwaleniu nagłości uchwalono powyższy wniosek bez rozprawy.

Marszałek czyta drugi wniosek naglący p. Matkowskiego:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiém wzywa c. k. Rząd ażeby nie udzielił żadnemu prywatnemu Towarzystwu koncesyi na budowę drogi żelaznej Husiatyn Tarnopol, dopóki budowa drogi żelaznej Husiatyn-Żywiec zabezpieczona nie zostanie.

P. Matkowski wnosi, aby przystąpić zaraz do drugiego czytania.

Nagłość tę uchwalono bez rozprawy.

W rozprawie nad wnioskiem przemawiają pp. Matkowski, E. Czerkawski i Polanowski.

Po zamknięciu dyskusyi przemawiają pp. Krukowiecki i Matkowski.

Poczem Izba uchwała wniosek p. Matkowskiego.

Przystąpiono z porządku dziennego do sprawozdania komisji administracyjnej o wyłączenie osady Podwołoczyska i Zagórz z dotychczasowego związku gminnego i utworzenia odrębnej gminy miejskiej miasta Podwołoczyska.

Przewodniczenie obejmuje ks. biskup Stupnicki.

Sprawozdawca p. Żywicki uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o wyłączeniu osady Podwołoczyska z obszaru dworskiego w Staromiejszczyźnie, niemniej osady Zagrobela zadnieszowiecka ze związku gminy Zadnieszówka i o utworzeniu odrębnej gminy miejskiej (miasteczka) Podwołoczyska.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

- a) Wyłącza się osadę Zagrobela zadnieszowiecka ze związku gminy Zadnieszówka,
- b) osadę Podwołoczyska z obszaru dworskiego Staromiejszczyzna.

Te wyłączone osady mają tworzyć jedną gminę miejską (miasteczko) pod nazwą: Podwołoczyska.

Art. II.

Rozgraniczenie wydzielonej osady Zagrobela zadnieszowiecka od pozostałej gminy Zadnieszówka, niemniej wydzielonej osady Podwołoczyska od pozostałej części obszaru dworskiego Staromiejszczyzna, tudzież rozdzielenie zakładowego majątku i zakładowego dobra gminy Zadnieszówka pomiędzy wydzieloną osadę Zagrobela zadnieszowiecka i pozostałą gminą Zadnieszówka, oraz uregulowanie stosunków własności, niemniej użytkowania wydzielonego majątku i dobra gminnego nastąpi w drodze administracyjnej orzeczeniem c. k. Namiestnictwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt nie przemawia a uchwalwszy na wniosek Józefa Jasińskiego przystąpić do głosowania en bloc, uchwalono en bloc całą ustawę w 2. czytaniu a uchwalwszy 3. czytanie bez czytania przyjęto całą ustawę w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie szkół rolniczych w Dublanach i o funduszu na laboratorium chemiczne tych szkół.

Sprawozdawca p. Stadnicki Jan uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujące wnioski:

Wysoki Sejmie :

Nad przydzieloném jój na na posiedzeniu Sejmu z dnia 2. czerwca 1880. sprawozdaniem Wydziału krajowego, komisya kultury krajowej następujące przedstawia uwagi:

I.

1) W wykonaniu uchwały Sejmowej z dnia 10. października 1878. Wydział krajowy zażądał i otrzymał od komitetu Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, przedłożenie absolutoryum c. k. Ministeryum rolnictwa z użycia subwencji rządowej na budowę laboratorium chemicznego w Dublanach, 14.000 zł. wynoszącej.

Co się tyczy odebrania tego funduszu w swój zarząd, to odebranie gotówki nastąpiło na podstawie absolutoryum ministeryalnego, zaś za podstawę przy odbiorze materyałów na budowę laboratorium z subwencji ministeryalnej zakupionych, służył Wydziałowi krajowemu nie inwentarz materyałów, który przez komitet Towarzystwa rolniczego, celem uzyskania absolutoryum był przedstawiony w Ministeryum, lecz inny inwentarz przez komitet Towarzystwa gospodarskiego sporządzony zgodny z pierwszym co do wykazanej wartości lecz nie zgodny co do ilości materyałów.

Fundusz ten składał się :

- z 5105 zł. 61 ct. w gotówce,
- z 1311 zł. 66 ct. w sprzętach i przyrządach do budować się mającego laboratorium przeznaczonych,
- z 6435 zł. 32 ct. w przygotowanym do budowy materyale.

Reszta subwencji w kwocie 1147 zł. 41 ct. użyta została na inne wydatki, z których się komitet przed ministeryum usprawiedliwił, co otrzymane absolutoryum stwierdza.

Już w chwili przedstawienia przez komitet Towarzystwa gospodarskiego absolutoryum ministeryalnego, Wydział krajowy zauważył, że wartość materyałów nie dorównywa sumie 6435 zł. 32 ct., w co wszakże nie miał prawa wchodzić, ponieważ komitet Towarzystwa gospodarskiego otrzymaném absolutoryum ministeryalném był zasłonięty. Oddanie i odbiór materyałów odbył się protokolarnie, protokoły oddania i odbioru przez urzędnika do téj czynności upoważnogo, podpisane zostały. Po odbiorze wszakże materyałów okazała się różnica między ich rzeczywistą ilością, a ilością w protokole odbioru wykazaną. Ponieważ dochodzenie, mające wyjaśnić przyczynę téj niezgodności, przez Wydział krajowy zarządzone, dotąd jeszcze ukończone nie zostało, komisya kultury krajowej widzi się spowodowaną odpowiedni uczynić wniosek, objawiając zarazem Wydziałowi krajowemu życzenie, by rzeczywista wartość materyałów, w chwili odbioru od Towarzystwa gospodarskiego w nominalnej wartości 6.435 zł. przyjęta, ustaloną i w przyszłym sprawozdaniu podaną została.

Wniosek 3 a)

Ponieważ cegła po 28 zł. za tysiąc Wydziałowi krajowemu przy oddaniu policzona, tak jest licha, że wpływów atmosferycznych nie wytrzymuje, Wydział krajowy był zmuszony zarządzić jój sprzedaż po 12 do 15 zł. za tysiąc, a to celem zabezpieczenia się przed dalszymi stratami. Suma dotąd ze sprzedaży uzyskana wynosi 1.490 zł.

2) Przy spłacaniu Wydziałowi krajowemu pozostałej subwencji rządowej na laboratorium gotówki, komitet Towarzystwa gospodarskiego potrącił sobie 2.825 zł. 11 ct.

Potrącenie tej sumy uzasadniał t $\acute{e}$ m, że z tytułu administracji szkoły wyższej w Dublanach przez rok 1877 na rzecz kraju należy mu się 2.293 zł. 19 ct., zaś z tytułu kosztów poniesionych w tym samym czasie na utrzymanie uczniów szkoły niższej robił pretensyą na 531 zł. 92 ct.

Potrącenie sumy pierwszej zupełnie było usprawiedliwione, gdyż suma ta na podstawie sprawdzonych rachunków już dawniej przez Wydział krajowy komitetowi Towarzystwa gospodarskiego przyznana, do owej pory wypłaconą mu jeszcze nie była. Co się zaś tyczy pretensyi o 531 zł. 92 ct., t $\acute{e}$ j Wydział krajowy za formalnie uzasadnioną nie uważał, twierdząc, że ponieważ pozycja utrzymanie uczniów szkoły niższej preliminarzem na rok 1877 objętą nie była, komitet Towarzystwa gospodarskiego nie ma prawa do zwrotu niedoboru 531 zł. 92 ct., wynikającego z porównania przychodów i rozchodów szkoły niższej w roku 1877.

Wydział krajowy wszakże, zapatrując się na t $\acute{e}$ sprawę nietylko ze strony formalnej, lecz także ze strony słuszności, przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia t $\acute{e}$ okoliczność, że komitet Towarzystwa gospodarskiego administrując szkoły dublańskie w roku 1877 na rzecz kraju, sumę 531 zł. 92 ct. zmuszony był wydać na zaspokojenie rzeczywistych i koniecznych wydatków uczniów szkoły niższej, umieszczonych w internacie, którego utrzymanie żadnym innym dochodem prócz rocznej subwencji krajowej w kwocie 1000 zł. i kilku stypendyów, stale zabezpieczone nie było, przedstawia Wysokiemu Sejmowi odpowiedni wniosek, do którego się także i komisya krajowej przyłącza.

II.

Sprawa subwencji krajowej 6.000 zł., o którą się komitet Towarzystwa gospodarskiego na budowę laboratorium domagał, a która mu przez Wydział krajowy na rozszerzenie szkoły udzielona została, dała powód do licznej korespondencyi między Wydziałem krajowym a komitetem Towarzystwa gospodarskiego i doprowadziła w końcu do konferencyi, odbyt $\acute{e}$ j 29 maja 1879, na której komitet Towarzystwa gospodarskiego objawił zamiar wniesienia t $\acute{e}$ j sprawy przed Sejm. Wydział krajowy przychylając się do tego życzenia komitetu dalszego rekwirowania zwrotu sumy 6.000 zł. zaniechał, nie zwalniając wszakże komitetu z obowiązku zwrócenia j $\acute{e}$ j.

Przedstawione Wydziałowi krajowemu przez komitet Towarzystwa gospodarskiego rachunki, mające usprawiedliwić użycie subwencji krajowej na rozszerzenie szkoły przeznaczon $\acute{e}$ j, przekonywują:

- a) że znaczna część wydatków (2294 zł. 87 ct.) poczynioną była w latach 1870—1873, zat $\acute{e}$ m jeszcze przed przyznaniem subwencji krajowej.
- b) że tak wydatki poczynione przed przyznaniem subwencji, jak i te, które po j $\acute{e}$ j przyznaniu porobione zostały, użyte były nie na budowę laboratorium, ani na rozszerzenie szkoły, lecz na inne cele, mianowicie:

2145 zł. 95 ct. na zbiory i muzea, 1521 zł. 49 ct. na bibliotekę i czyteln $\acute{e}$ nią, 87 zł. na pasiekę, 1.400 zł. 94 ct. na urządzenie szkoły.

Komisya kultury krajowej, zważywszy powyższe okoliczności, zważywszy, że fundusz na pewien cel dany, samowolnie na inny cel użyty być nie powinien, zważywszy dalej, że komitet Towarzystwa gospodarskiego, dotąd zapowiedzianego przedłożenia Wys. Sejmowi nie zrobił, uważa sumę 6.000 zł. jako bezpieczną własność krajową i odpowiedni do tego stawia wniosek.

Wniosek 3 b)

III.

1) Z kolei przychodzą sprawy folwarku dublańskiego. Wydział krajowy objął folwark Dublany w fizyczne posiadanie jeszcze przed terminem oznaczonym w projekcie umowy, do której zawarcia przez Wysoki Sejm był upoważniony, to jest już 3 kwietnia 1879, a uczynił to przez wzgląd na korzyści, wynikające dla kupującego z objęcia nabytego majątku przed zasiewami wiosennymi — ponieważ z tytułu przyspieszonego objęcia Dublan w posiadanie żadne koszta nie obciążęły funduszków krajowych, komisya kultury krajowej pozwala sobie polecić Wysokiemu Sejmowi, by zechciał uznać powyższe postąpienie Wydziału krajowego.

2) Administracya Dublan oddana została prowizorycznie p. Pańkowskiemu, profesorowi szkoły wyższej, Wydział krajowy, chcąc przed powzięciem decyzji co do formy i wysokości wynagrodzenia administratora, obeznać się pierwój ze stosunkami miejscowymi, zobowiązał p. Pańkowskiego do pełnienia tych obowiązków jakiś czas bezpłatnie. Prowizoryum to trwa dotąd, a komisya kultury krajowej wyraża zdanie, że dla dobra służby stosunek z administratorem stanowczo powinien być uregulowany.

3) Celem uregulowania administracyi i eksploatacyi folwarku dublańskiego, Wydział krajowy polecił pp. Pańkowskiemu i Strusiewiczowi, profesorem szkoły wyższej wypracowanie odpowiednich planów. Pp. Pańkowski i Strusiewicz wychodząc z założenia, że gospodarstwo Dublan musi koniecznie z jednéj strony uwzględniać potrzeby naukowe szkół dublańskich, z drugieję zaś z powodu znacznych strat finansowych, jakieby to za sobą pociągnąć musiało, ani na całej przestrzeni doświadczalnóm, to jest zastosowaném tylko do demonstracyi dla uczniów z poświęceniami dochodów, ani w ściślejszém tego słowa znaczeniu wzorowém lub okazowém być nie może, trzymali się w urzędzeniu planu gospodarskiego téj myśli, że jeżeli gospodarstwo powinno uwzględniać potrzeby naukowe szkoły, to z powodów powyżej wskazanych, w taki sposób do tego zmierzać musi, by usługi, które szkole oddaje, nie pociągały za sobą osobnych kosztów.

Plan więc pp. Pańkowskiego i Strusiewicza do podwójnego zmierza celu :

A. W interesie potrzeb naukowych szkoły ma zadanie :

- a) pokazać formę gospodarstwa i sposób administracyi odpowiedni do warunków, w jakich się ekonomicznie większa część gospodarstw krajowych znajduje;
- b) pokazać, w jaki sposób inwentarz żywy chować i z niego największą korzyść wyciągać należy;
- c) pokazać, w jaki sposób uprawa i amelioracya roli i łąk dokonywaną być winna.

B. W interesie samego folwarku: gospodarować na dochód nie na okaz. Komisya kultury krajowej, nie znając dostatecznie warunków miejscowych, nie może zapuszczać się w rozbiór i ocenienie planu urządzenia gospodarstwa przez przeprowadzenie którego podwójny wyżej wskazany cel ma być osiągnięty, nie może także osądzić o ile forma gospodarstwa przyjęta do spełnienia zadania pod *A. a)* wskazanego, odpowiada naturze gleby i położeniu Dublan, co uwzględnioném być musi, jeżeli cel pod *B.* wskazany, nie ma być chybionym.

4) Plan skoncentrowania obecnie wszystkich sił i zasobów gospodarskich na najbliżej folwarku położone grunta (322 mg.), eksploatawanie zaś w inny sposób reszty odleglejszych gruntów bardzo się da usprawiedliwić, a w danym przypadku jest nawet koniecznie wskazany, z powodu opłakanego stanu gospodarstwa, w jakim Wydział krajowy Dublany odebrał i z powodu nader ograniczonych sił gospodarskich, jakimi nowa administracya rozporządza.

Komisya kultury krajowej nie podziela wszakże zdania pp. Pańkowskiego i Strusiewicza, do którego się i Wydział krajowy przychylił, by sprzedaż karwat (których obecnie we własnej administracyi korzystnie eksploatawać nie można), stanowiła konieczny warunek wyżej wzmiankowanego planu skoncentrowania się w gospodarstwie folwarczném.

Komisya kultury krajowej przeciwnego jest zdania i uważając:

- a) że 28 morgów gruntu ornego, na którym pszenica się rodzi i 12 morgów łąki nie należącej do najgorszych, w odległości 1 mili od Lwowa korzystnie się da wydzierżawić, jeżeli idzie o wyłączenie tej przestrzeni z własnej administracyi;
- b) że 20 morgów zarośli, na których poprzednio las dębowy się znajdował, albo się da wykorezować i zamienić na grunt orny, któryby nie był w gorszych warunkach od pod a) wsmiankowanych 28 morgów, albo się da użyć pod kulturę leśną;
- c) że dla zaokrąglenia figury gruntów dublańskich, a także dla komasacyi gruntów, mogącej kiedyś być przeprowadzoną, zupełnie osobno położone karваты w zamian za przyległe grunta włościańskie mogłyby być oddane, coby wartość majątku znacznie powiększyło;
- d) że sprzedaż 60 morgów gruntu przy obecném zubożeniu włościan dałaby się tylko pod bardzo niekorzystnymi warunkami przeprowadzić;

Przeciwny przedłożeniu Wydziału krajowego, pozwala sobie Wys. Sejmowi przedstawić wniosek 4.

5) Do planu gospodarskiego pp. Pańkowskiego i Strusiewicza dołączony jest bilans normalny, ułożony na podstawie zaprojektowanego planu i wykazuje on 10.430 zł. przychodu, 7.760 rozchodu, zatem 2.670 zł. dochodu netto.

Podobnie dołączony jest wykaz kosztów i wkładów potrzebnych do przeprowadzenia planu gospodarskiego. Koszta te wynoszą:

1) Na inwentarz żywy:

a) roboezy . . .	500 zł.
b) dochodowy . . .	1650 .. 2150 zł

2) Na inwentarz martwy	2000 zł.
3) Na budynki:	
a) Odbudowanie stajni na konie	3000 zł.
b) Urządzenie stajni na jałówki	250 „
c) Postawienie szopy na paszę	800 „
d) Wystawienie spichlerza	4000 „
e) „ „ piwnicy	100 „
f) Urządzenie gnojowni	500 „
razem	8650 „
Suma	12800 zł.

O potrzebie co do niektórych pozycyj, nawet konieczności powyższych nakładów, Wydział krajowy zdania swojego dotąd nie objawił, ani odpowiednich wniosków Wys. Sejmowi nie przedłożył, czyniąc je zależnymi od zgodzenia lub niezgodzenia się Wysokiej Izby na sprzedaż karwat.

Komisya kultury krajowej była na miejscu w Dublanach i naocznie się przekonała tak o opłakanym stanie niektórych budynków gospodarskich, jak i o potrzebie uzupełnienia inwentarza żywego i martwego. W jaki wszakże sposób i w jakim czasie i kolejnym porządku to dokonaniem być powinno, komisya kultury krajowej bez przedłożenia i umotywowania wniosków Wydziału krajowego, oraz całości potrzeb uwzględniających planów, orzec nie może.

Zważywszy jednak, że niektóre wydatki niewątpliwie niezwłocznie porobić należy, pozwala sobie odpowiedni Wysokiemu Sejmowi przedłożyć wniosek.

Wniosek 5 a) i 5 b)

Co się tyczy potrzeby drenowania Dublan, Wydział krajowy objawił zdanie swoje, że czynność ta na długi szereg lat rozłożoną być może, z czem się komisya kultury krajowej zupełnie zgadza.

Przy zwiedzaniu Dublan komisya kultury krajowej zwróciła uwagę swoją na niekorzyści, jakie za sobą pociąga okoliczność, że administrator dla braku pomieszkania w Dublanach nie mieszka i zdaniem jej brakowi temu jak najrychlej zaradzić należy.

IV.

Idąc za sprawozdaniem Wydziału krajowego, komisya kultury krajowej przychodzi z kolei do spraw samychże szkół w Dublanach.

W wykonaniu uchwały krajowej z 10. września 1878 Wydział krajowy wyjednał w ministerstwie rolnictwa smianę §. 11. statutu organicznego szkoły i dekretem z dnia 7. października 1878 mianował 7 profesorów szkoły wyższej, z których jednem poruczył pełnienie obowiązków dyrektora obydwóch szkół. Sprawozdanie przedstawia zmiany, jakie zaszły w personalu profesorów i nauczycieli obydwóch szkół, zmiany w składzie kuratoryi, dalej udziela wiadomości, że dekretem Wydziału krajowego z dnia 24. stycznia 1879 zatwierdzona została nadal wysokość pobieranych od uczniów opłat szkolnych, rozporządzeniem zaś z 16. grudnia 1879 i z 20. stycznia 1880 uregulowany został zakres działania Dyrekcyi szkół co do pobierania dochodów i pokrywania rozchodów szkół dublańskich, wreszcie uwiadamia Wydział krajowy, że instrukcją z 25. maja 1880 uregulowany został stosunek obydwóch szkół do folwarku.

Celem przeprowadzenia organizacji naukowej i wewnętrznego porządku szkół dublańskich, odbyła się w Wydziale krajowym konferencya pod przewodnictwem JE. Marszałka, w której wzięli udział: członek Wydziału krajowego Dr. Wereszczyński, kuratorya i kolegium profesorów. Na zebraniu tém przyszło do zupełnego porozumienia się między trzema władzami co do kierunku naukowego i organizacji szkół dublańskich i zgodzono się w zasadzie na podniesienie nauk w wyższej szkole po nad poziom nauk objętych reskryptem ministerium rolnictwa z dnia 5. grudnia 1879 l. 7018, normującym na nowo organizacyą szkół średnich rolniczych, przez Państwo subwencyonowanych. Wypracowane zatém w myśl uchwał na konferencyi zapadłej plany nauk, potrzebują być jeszcze przez Ministerium zatwierdzone celem zachowania szkole wyższej subwencyi państwowej.

Komisyja kultury krajowej uważa za swój obowiązek zwrócić uwagę Wys. Izby, że chcąc urządzić szkołę odpowiednio do pierwotnego jej założenia, §. 1. statutu org. określonego i do przyjętego na wyż wspomnionój konferencyi planu nauk, koniecznym jest nie cofnąć się przed znacznymi wydatkami, które odpowiednio do potrzeb szkoły wyższej urządzenie zakładu za sobą pociągnie, inaczéj bowiem szkoła dublańska nieposiadająca dzisiaj nawet dla szkoły średniej przepisanych środków naukowych, jako szkoła wyższa nigdy nie przestanie chromać.

Lecz bez względu na niższy lub wyższy poziom nauk, które w Dublinach mają być udzielane, komisyja kultury krajowej uważa za konieczne zwrócić uwagę Wys. Sejmowi, że jeżeli dla podniesienia gospodarstw kwajowych jak najgruntowniejsze i jak najlepsze fachowe wykształcenie młodzieży jest ważnym, to nie mniej jest ważnym, by ona wynosiła także ze szkół dublańskich obok wyższego specjalnego wykształcenia i pewien zasób gruntownych zasad religijnych, moralnych i społecznych.

Ważnym to jest wszędzie, ważniejszym jeszcze u nas, gdzie gospodarstwo nie jest wyłącznie czystym finansowym i ekonomicznym interesem, lecz faktycznie ma i wyższe społeczne zadania do spełnienia. Gospodarze nasi wiejscy czy to właściciele i dzierżawcy, czy rządzący lub ekonomowie w zakresie swego gospodarskiego działania tworzą centrum, na które otaczająca ich ludność wiejska, z którą w ciągłej są styczności, zwrócone ma oczy i z którego oni świadomo lub bezwiednie ogromny wpływ dodatni lub ujemny nie tylko wywierać mogą ale wywierać koniecznie muszą. Dla osiągnięcia tego moralnego a tak doniosłego celu, zdaniem komisyi kulturnej krajowej, koniecznym jest, by wszystkie władze mające pieczę nad Dublinami przynajmniej równą uwagę zwróciły na kierunek wykształcenia i uobyczajnienia moralnego jak na kierunek wykształcenia naukowego znajdującój się w zakładzie młodzieży.

Młodzież, która ukończyła gimnazjum, która zresztą, co komisyja kultury krajowej za szczęśliwe uważa, nie w internacie jest umieszczona, ma niezaprzeczone prawo do pewnej wolności, co nie przeszkadza, że uchwyconą być winna w karby porządku materyalnego i karności moralnej, a zakład naukowy chociaż bynajmniej wychowawczym nie jest, ma prawo wymagać, by się poddała przepisom, które uzna za stosowne wydać i ma obowiązek działać wszelkimi siłami na kierunek owego kształcenia i uobyczajnienia moralnego tak przez wzgląd na młodzież samą jak i na społeczeństwo, któremu ją ma

zwrócić i fachowo uzdolnioną i moralnie dobrze usposobioną, jeżeli nie ma być raczej zgubną niż pożyteczną dla kraju.

Komisya kultury krajowej nie wątpi, że obecna dyrekcya i grono profesorów o tój stronie obowiązków swoich głęboko jest przekonana, lecz nie uważa za zbyt uczynne położyć tu nacisk na konieczność, by szczególnie władze najbliższy stosunek z uczniami mając, złożone były zawsze z ludzi dających gwarancye, że powyższe obowiązki zrozumieć i wypełniać będą umieli.

Komisya kultury krajowej, w czasie bytności swój w Dublanach, przekonała się, że z powodów, których wyjaśnić nie była w możności, nabożeństwo które odprawiać w kaplicy miejscowej kapelan co niedzielę i święta jest obowiązany, od pewnego czasu bardzo nieregularnie a często nawet wcale nie jest odprawiane. Komisya kultury krajowej ma nadzieję, że Wydział krajowy bezzwłocznie pospieszy złemu zaradzić i przedsięwzięcie środki stosowne, by nabożeństwo regularnie i bez przerwy w czasie wakacyi odprawiane było, a to prez wzgląd na uczniów szkoły niższėj, którzy feryi nie mają oraz na tych profesorów, którzy w Dublanach cały rok zostają.

V.

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego usprawiedliwia niektóre wydatki, poczynione w czasie od r. 1878 do dnia dzisiejszego.

Główną robotą dokonaną w tym czasie jest wykończenie kaplicy i oddanie jėj na użytek szkoły.

Inną znaczniejszych wymagającą nakładów fabryką była niezbędna i zwłoki niecierpiąca reperacya budynku szkoły wyższėj, urządzenie w nim mieszkań dla uczniów szkoły niższėj oraz kursu uczniów oddziału melioracyjnego. Sprawozdanie Wydziału krajowego objaśnia, jakich funduszów na powyższe fabryki użyto.

Inne drobniejsze wydatki wyliczone w sprawozdaniu na stronie 10. liczbami 1, 2, 3 i 4 oznaczone, nie potrzebują bliszego usprawiedliwienia.

2) Ważniejszém dla komisji kultury krajowej było zastanowienie się nad przyszłymi potrzebami szkół dublańskich i ściśle z nimi złączonego folwarku. Jak już wyżej powiedziano, tak gospodarstwo dublańskie jak i obie szkoły, chcąc wszystko do porządku przyprowadzić, znacznych bardzo będą potrzebowały ofiar.

Komisya kultury krajowej, przekonana będąc, że wszystkie nakłady tak w gospodarstwie folwarku jak i w szkołach, wychodzić powinny z jednolitego z całą rozważą i specyjalną znajomością ułożonego planu, któryby ogarniał wszystkie potrzeby, teraz już czuć się dające i te, które w przyszłości przewidzieć się dają, odpowiednio Wysokiemu Sejmowi pozwole sobie przedstawić wnioski uwzględniając w nich i te okoliczności, że niektóre wydatki, będąc naglejszymi, bezzwłocznego wymagają zaspokojenia.

Wniosek 3 c, 5 b.

Na podstawie uwag i wywodów powyższych:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonaniu uchwały sejmowej z dnia 10. października 1878 w sprawie odebrania od komitetu tow. gosp. galic. absolutoryum z użycia subwencji rządowej 14.000 zł. na budowę laboratorium chemicznego w Dublinach i o przyjęciu tego funduszu na rzecz funduszu krajowego.

ad I. 2. II. Sejm uwalnia c. k. Tow. gosp. galic. z obowiązku pokrycia przewyżki wydatków na utrzymanie uczniów szkoły niższej w Dublinach w r. 1877 w kwocie 531 zł. 92 ct. i przyjmuje niedobór ten na fundusz krajowy.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

ad I. 1. a) by postępowanie w sprawie dochodzenia przyczyn braku materiałów przyspieszył i zarządził odpowiednie kroki, celem wynadgrózenia szkody przez ten brak funduszom krajowym zrządzonej.

ad II. b) by wezwał niezwłocznie komitet Tow. gosp. galic. do zwrotu subwencji krajowej 6.000 zł. i sumę tę przyjął na fundusz krajowy;

ad V. 2. c) by w porozumieniu z kuratorją szkół dublańskich

1. zbadał wszystkie potrzeby i nakłady jakich szkoły i folwark dublański wymaga;
2. ułożył jednolity plan, podług którego nakłady te miałyby być zrobione, przedstawił Sejmowi w jakiej kolei czasu, ze względu na nagłość i konieczność potrzeby, nakłady te mają być robione;
3. ułożył ogólne kosztorysy i plany dla robót, w odleglejszej przyszłości mogących być wykonanymi;

ad III. 4. 4. ułożył szczegółowe kosztorysy i plany, potrzebne ministeryalne zatwierdzenia uzyskał, zaś o państwowe subwencje się starał dla robót, których wykonanie jest niezwłocznie potrzebne.

IV. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskami Wydziału krajowego 2 i 3 zmierzającymi do sprzedaży karwat i użycia ze sprzedaży uzyskanęj sumy na pokrycie nadzwyczajnych potrzeb gospodarczych majątności Dublany.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy:

ad III. 5. a) do użycia na zaspokojenie najnaglejszych preliminarzem na rok 1880 i 1881 nie objętych potrzeb folwarku dublańskiego sumy 6000 zł., która funduszowi krajowemu przez komitet Tow. gosp. ma być zwróconą, (III b);

ad V. 2. b) do użycia sumy 6595 zł. z funduszu na budowę laboratorium, na zaspokojenie najnaglejszych, preliminarzem na rok 1880 i 1881 nie objętych potrzeb szkół dublańskich, oraz na przygotowanie cegły do robót, o których mowa we wniosku (III. c).

W rozprawie ogólnęj przemawiają:

P. Zbrożek, p. Gross i sprawozdawca.

Marszałek obejmuje przewodniczenie.

Na wniosek p. Golejewskiego uchwalono przystąpić do głosowania en bloc nad tymi ustępami, do których nie będą czynione poprawki.

Do następu III. lit. c. czyni p. Zbrożek poprawkę: „c) poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po przybraniu fachowych osobistości zbadał czy pozostawienie wyższej szkoły rolniczej w Dublanach jest odpowiednie celowi; 2) aby rozważył czy przyłączenie wyższej szkoły rolniczej do szkoły politechnicznej da się przeprowadzić i pod jakimi warunkami,

d) w razie konieczności pozostawienia szkoły rolniczej w Dublanach, w porozumieniu . . .“

Poprawki téj nie poparto.

Posel Gros wnosi do ust. III. b. następującą poprawkę: zezwala jednak, aby suma ta w czterech rocznych ratach spłacona była.

Po przemówieniu p. Wereszczyńskiego ustęp III. lit. b. z poprawką Grossa przyjęto.

Do następu V. czyni p. Gross następu. poprawkę:

Punkt V. ma brzmieć:

Na zaspokojenie najnaglejszych preliminarzem na rok 1880 i 1881 nie objętych potrzeb folwarku dublańskiego i szkół dublańskich otwiera Sejm Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na rok 1880 w kwocie 4.500 zł., oraz upoważnia Wydział krajowy do użycia sumy 6 595 zł. z funduszu na budowę laboratorium przeznaczonego.

Poprawkę tę poparto.

Przemawia sprawozdawca i p. Wereszczyński.

Izba przyjmuje ustęp V. według poprawki p. Grossa.

Reszta następów przyjęto en bloc, a uchwalwszy 3. czytanie bez czytania uchwalono wszystkie ustępy w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji wybranej do zbadania obecnego stanu regulacyi podatku gruntowego.

Na wniosek p. Abrahamowicza uchwalono odłożyć sprawę tę na posiedzenie po przerwie a obecnie przystąpiono do wyboru dwóch członków deputacyi do Najj. Pana w sprawie Wawelu i do sprawozdania o petycyach.

Przystąpiono do wyboru dwóch członków deputacyi, po oddaniu kartek i ustanowieniu skruta-torów, przystąpiono do obrad nad petycyami.

Sprawozdawca p. Zatorski czyta sprawozdanie o petycyach o zaprowadzeniu sądu kolegialnego w Sanoku z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy nechwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem oświadcza c. k. Rządowi w myśl ustawy z 26. kwietnia 1873. Nr. 63. dz. u. p. swe zdanie:

I. Pożądaniem jest jak najspieszniejsze ustanowienie trybunału I. instancyi w Sanoku dla okręgu dawnego obwodu sanockiego utworzyć się mającego.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby ustanowił i zaprowadził jak najrychlej trybunały pierwszej instancyi, których naglącą potrzebą Sejm uznał swymi uchwałami z dnia 15. grudnia 1873. i 4. maja 1875.

Przemawia p. Czerkawski, który czyni następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ponawiając uchwały z dnia 15. grudnia 1873. i z dnia 4. maja 1875. wzywa się c. k. Rząd, ażeby przystąpił do jak najrychlejszego utworzenia trybunałów I. instancyi w Brzeżanach, w Sannoku, w Stryju i w Czortkowie.

Przemawia p. Bieliński.

Po zamknięciu dyskusyi przemawiają pp. Madeyski, Jasiński i sprawozdawca.

P. Czerkawski cofa swój wniosek a oświadcza, że będzie głosował przeciw pierwszemu ustępowi a za drugim ustępem wniosku komisyi prawniczéj.

Po przemówieniu sprawozdawcy przy oddzielném głosowaniu uchwała Izba pierwszy ustęp wniosku komisyi a następnie drugi.

Posel Korytowski ogłasza wynik wyboru dwóch członków deputacyi do Naj. Pana.

Głosujących było 79 absolutna większość 40.

Wybrani: p. Smolka 77, ks. biskup Dunajewski 70 głosami.

Posel Fruchtmann czyta sprawozdanie komisyi prawniczéj o petycyi Kozłowieckiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyą p. Cesława Kozłowieckiego na dniu 28. czerwca 1880. l. 462. wniesioną odstępuje się c. k. Rządowi do uwzględnienia.

Izba przyjęła ten wniosek bez rozpraw.

Sprawozdawca p. Fruchtmann czyta sprawozdanie o petycyi Rady powiatowéj Kałusza z następującym wnioskiem.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyą Rady powiatowéj kałuskiéj o wyłączeniu powiatów sądowych Kałusz i Wojniłów z okręgu sądu obwodowego w Samborze i przyłączenie ich do okręgu sądu obwodowego w Stanisławowie, odstępuje się Wysokiemu Rządowi do jak najrychlejszego uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisyi petycyjnej p. Korytowski czyta sprawozdanie o petycyi Kopernickiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Odstępuje się prośbę p. Franciszka Kopernickiego Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisyi petycyjnej p. Wolfarth czyta sprawozdanie o petycyi Justyna Dziubińskiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Justynowi Dziubińskiemu udziela się veniam aetatis w celu umożliwienia kompetowania o stałą posadę.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisji edukacyjnej p. Liske czyta sprawozdanie o petycji Młodzieży akademickiej z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Rząd:

- 1) aby na uniwersytecie we Lwowie systemizował osobną katedrę dla wykładów prawa polskiego,
- 2) aby na uniwersytetach we Lwowie i Krakowie prawo prywatne polskie wraz z historią prawa polskiego było przedmiotem obowiązującym examinów ścisłych z historii prawa.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisji administracyjnej p. Popiel Paweł czyta sprawozdanie o petycji gminy Łęgi z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy prośbę gromady Łęg o oddzielenie jej od gminy Czyżyny, a dozwoleńie zaprowadzenia gminy osobnej, polecić Wydziałowi krajowemu do rozpoznania i uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisji gminnej p. Paweł Popiel czyta sprawozdanie o petycji osady Jurydyk z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydział krajowy zbadawszy raz jeszcze prawne i faktyczne stosunki Jurydyki, a głównie czy opłacała podatek domowy i podpadała pod ustawę budowniczą miasta Brody, przedstawi na następnej sesji, czy w myśl §. 3. ustawy gminnej ma być orzeczone rozdzielenie osady Jurydyki od miasta Brody.

Przemawia p. Zuker i sprawozdawca, poczem Izba uchwała wniosek komisji.

Sprawozdawca komisji petycyjnej p. Ochrymowicz czyta sprawozdanie o petycji Lazara Wolfa Kurzera z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Uznając zachodzące w tym wypadku wyjątkowe względy słuszności z powodu nowo powstałej drogi na bagniskach gminy mosteńskiej nieopodal krajowego myta mostowego w Mostach odsyła się petycją tę co do powyższego ustępu do Wydziału krajowego do uwzględnienia.

2. Nad dalszém żądaniem jednakowoż tak przyznania odszkodowań na innych mytach, jako też i nad zupełném zwolnieniem od dzierżawy przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisji petycyjnej p. Ochrymowicz czyta sprawozdanie o petycji mieszkańców przedmieścia żółkiewskiego we Lwowie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić;

Petycją mieszkańców przedmieścia żółkiewskiego odsyła się do Wydziału krajowego z poleceniem zbadania sprawy całej i poczynienia odpowiednich kroków u Wysokiego c. k. Rządu.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisji petycyjnej p. Ochrymowicz czyta sprawozdanie o petycji gminy Żulin l. 423 z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycją gminy Żulin odsyła się do Wysokiego Wydziału krajowego do zbadania i uwzględnienia.

Przemawia p. Golejewski, poczem Izba powyższy wniosek uchwała.

Sprawozdawca komisji petycyjnej p. Zborowski czyta sprawozdanie o petycji gminy Brzeżany l. 908 z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Miasto Brzeżany uwalnia się od opłaty dodatków na potrzeby krajowe od nowo wybudowanych lub dobudowanych domów na ten sam przeciąg czasu, przez który w moc istniejących ustaw nie będą pociągane do opłaty podatku domowo-czynszowego dla Skarbu państwa.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca Wydziału krajowego p. Hoszard czyta sprawozdanie o petycji Salomona Chajesa l. 707 z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Salamona Chajesa o wynagrodzenie za straty poniesione przy dostawie drzewa do zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

C. k. komisarz rządowy Wiceprezydent Namiestnictwa p. Zaleski odpowiada na interpelacją posła ks. Jasinickiego w sprawie narzucenia gminom pisarzy gromadzkich przez c. k. starostę w Trece.

O godzinie 3. popołudniu odracza Marszałek posiedzenie do godz. pół do 6. wieczór.

O godzinie 6. po południu po skonstatowaniu dostatecznej liczby obecnych posłów otwiera Marszałek ciąg dalszy przerwane posiedzenia.

Z porządku dziennego następuje dalszy ciąg rozprawy nad ustawą o udzieleniu gminie miasta Brody prawo do poboru opłat od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Na wniosek p. Zatorskiego odczytuje sekretarz Alfons Czaykowski petycją Maurycego Lazarusa przeciw uchwaleniu powyżej wspomnionej ustawy.

Sprawozdawca p. Bartmański zdaje ustnie sprawę o ustawie w mowie będącej i odczytuje projekt do ustawy w następującym względzie do projektu Wydziału krajowego zmienioném brzmieniu:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiém zezwalająca gminie miasta Brody na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiém rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Brody zezwala się na czas do końca roku 1881. pobierać na pokrycie potrzeb gminnych i na umorzenie pożyczki zaciągnąć się mającej w celu zamierzonego zakupu wyłącznego prawa propinacyi, od niżej poszczególnionych napojów w obrębie gminy miasta Brody wyrabianych lub tamże sprowadzanych i w obrębie gminy tegoż miasta spotrzebowanych następujące opłaty:

- 1) od jednéj litry spirytusu do włącznie 80 stopni według stodzielnego alkoholometru przy 12 + R. po . . . 7 ct.
- 2) od jednéj litry spirytusu wyżej 80 stopni według stodzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12 R. po . . . 10 ct.
- 3) od jednéj litry piwa po . . . . . 2 ct.

Art. II.

Do uiszczania téj opłaty obowiązani są wszyscy, którzy w artykule pierwszym poszczególnione napoje dla konsumeyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają bądźto na sprzedaż bądź na własny użytek.

Oplata ta jednak nie może obciążać ani prodnkeyi ani obrotu handlowego.

Przystąpiono do rozprawy nad art. I.

Przemawia p. Grocholski.

Poseł Krukowiecki czyni następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przechodzi nad projektem ustawy zezwalającej gminie miasta Brodów na pobór opłat od napojów gorących i od piwa — do porządku dziennego.

Wniosek ten został dostatecznie poparty.

Przemawiają następnie p. Smolka a po zamknięciu dyskusyi p. Zuker, który prosi o oddzielne głosowanie nad ustępem „i na umorzenie pożyczki zaciągnąć się mającej w celu zamierzonego zakupu wyłącznego prawa propinacyi.“

Po przemówieniu sprawozdawcy Izba odrzuca wniosek p. Krukowieckiego przejścia do porządku dziennego, a uchwała artykuł I. podany do głosowania bez ustępu przez p. Zukra zakwestyonowanego, a następnie uchwała i ten ustęp, a zatem cały art. I. według wniosku sprawozdawcy.

Sprawozdawca czyta powyżej przytoczony art. II., który Izba uchwała bez rozprawy; następnie uchwała Izba tytuł i wstęp do ustawy, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwała cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji wybranej do zbadania obecnego stanu regulacyi podatku gruntowego.

Sprawozdawca p. Męciński uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. „Zważywszy, że proponowane przez organa c. k. Ministerstwa skarbu taryfy klasowe są dla kraju naszego, w stosunku do innych krajów koronnych, zbyt wysokie i niesłuszne;

„zważywszy, że przy klasowaniu przydzielono już w ogóle i tak zbyt wielką ilość gruntów dla klas wyższych, a mimo tego są pewne wiadomości, że przy wykonaniu zarządzanego obecnie reklasowania organa rządowe dążą do jeszcze wyższych rezultatów;

„Sejm wyraża nadzieję i przekonanie, że Rząd:

„A) powstrzyma nadany reklasowaniu kierunek podwyższający i poleci w ogóle swoim organom, żeby przy tej czynności nie spuszczała z oka głównej zasady sprawiedliwego stosunku tak pomiędzy krajami jak i wewnątrz kraju;

B) podda taryfy klasowe ponownemu i ścisłemu zbadaniu i uczyni co należy, aby: doprowadzić do równomiernego faktycznym stosunkom odpowiadającego oszacowania gruntów i zapobiedz grożącemu ruiną nagłemu a niesłusznemu podwyższeniu podatku w kraju naszym.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w jaknajkrótszym czasie złożył u stóp Najwyższego Tronu prośbę, żeby w tej żywotnej dla kraju naszego sprawie słuszności zadość się stało.

III. Niniejszą uchwałą załatwione zostają petycje wniesione przeciw podwyższeniu podatku gruntowego, a mianowicie:

Petycje do l. 465, 521, 524, 568, 569, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 714, 718, 722, 744, 745, 794, 801, 811, 812, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 884, 887, 888, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 928, 829, 930, 931, 932, 933, 834, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 963, 964, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1062, 1063, 1064, 1065, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095.

W ogólnej rozprawie przemawiają za wnioskiem komisji: p. Chrzanowski i p. Abrahamowicz.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do głosowania en bloc nad wnioskiem komisji i uchwała cały powyższy przytoczony wniosek komisji en bloc, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwała cały wniosek w trzecim czytaniu jednomyslnie.

Gdy porządek dzienny został wyczerpany, oznajmia Marszałek, że w skutek ukończenia wszystkich ważnych czynności przystąpi na mocy §. 10. statutu krajowego do zamknięcia sesji sejmowej i wzywa sekretarzy do odczytania protokołów z 28. i 29. posiedzenia sejmowego.

P. Józef Jasiński wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm odstępuje Wydziałowi krajowemu do załatwienia wszystkie te petycje, które specjalnym komisjom przydzielone, lecz w Izbie załatwione nie zostały.

Izba uchwała ten wniosek.

Sekretarz p. Jan Stadnicki odczytuje protokół z 28. a sekretarz Józef Jasiński protokół z 29. posiedzenia sejmowego.

Marszałek zapytuje, czy nikt nie czyni zarzutu przeciw odczytanemu protokołowi i gdy nikt głosu nie żąda, poddaje Marszałek pod głosowanie przyjęcie odczytanych protokołów.

Izba uznaje protokoły za przyjęte.

Marszałek przemawia i wnosi okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba z zapalem trzykrotnie powtarza.

Po przemówieniu p. Pawła Popiela przemawia Marszałek i zamyka o godzinie 9. wieczór posiedzenie i sesją sejmową.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze

Alfons Czaykowski

Józef Jasiński.

